

dopodobiństwa mają pogłoski że rozstrzygnięcie tej kwestii o najmniej odroczone zostało do maja, kiedy z konieczności rząd francuski, będzie musiał porzucić dotychczasową na pozór dwuznaczna politykę, i na jedną lub drugą stronę stanowczo się przechylić.

Przyjęcie prawa o konwersji renty przez ciało prawodawcze francuskie, nie podlega wątpliwości, jakkolwiek deputowani okazują ku niemu pewną niechęć. Co najwyżej trzydziestu czynnych galek zaprotestuje przeciwko zasadzie popieranej przez p. Foulda. Komisja jednozgodnie prawie przemawia za przyjęciem tego prawa, a w powietrzu panuje takie jakieś zaufanie, tak wielka spokojność, że rząd bardzo pomyślnie będzie mógł uskutecznić te zamiany.

Sprawa meksykańska coraz więcej zajmuje miejsca w dziennikach. *Patrie* w artykule wstępnym dowodzi konieczność, że sprawa ta jest sprawą obojędną całą Europie, dla której interesów nadzwyczaj ważnym jest jej załatwienie. Z sprzecznych doniesień o usposobieniu tamtejszej ludności, trudno wyrobić sobie prawdziwe o niej pojęcie. Kiedy z jednej strony donoszą, że wojska hiszpańskie znajdujące się w Vera-Cruz, otoczone są ściśle wojskami meksykańskimi, które nie pozwalają im ani na krok się wysunąć i zawiazać stosunków z mieszkańcami, z drugiej strony dzienniki hiszpańskie zapewniają, że handel Vera-Cruz z wnętrzem kraju został przywrócony, że tak general Uruga, jak i jego wojsko niezadowolone jest z rządów Juareza i wstrząśniętym niszczącym kraj i pragnęło by, aby raz położono koniec zawichrzom. *Patrie* zapewnia także o usposobieniu monarchicznych, jakie okazują się w zdrowej części ludności, i zapowiada nawet przybycie do Europy deputacji w celu porozumienia się z mocarstwami o przywrócenie stałego porządku w kraju tak bogato uposażonym od natury. Dziennik ten na podstawie tego usposobienia, buduje już plany wprowadzenia rządu monarchicznego - konstytucyjnego i do rzeczpospolitych południowej Ameryki.

Tenże dziennik donosi o ucisku, jakiego doznają w Meksyku cudzoziemcy a szczególnie francuzi, przeciwko którym zaproteścił poseł pruski, mający opiekę nad poddananymi francuzkami, angielskimi i hiszpańskimi, a chociaż nie mógł wyjednać zadosyćuczynienia za poczyny krzywdy, przynajmniej potrafił uzyskać przyznanie się rządu do złych czynów.

Dzienniki hiszpańskie podają wiadomość że główne dowództwo nad połączonymi siłami mocarstw w wyprawie meksykańskiej, obejmuje generał Prim; wiadomość ta potrzebuje potwierdzenia, ponieważ jak zapewniano z dobrych źródeł, tak jak w wojnie chińskiej nie będzie jednego głównodowodzącego w tej wyprawie, tylko wojska każdego mocarstwa będą miały oddzielnego swego dowódcę.

Wiedzińska izba niższa rady państwa po kilkotygodniowej przerwie już rozpoczęła swe posiedzenia. Dzienniki ministerjalne chcą odwieść deputowanych od opozycji przeciw budżetowi, puścili wieść, jakoby prawa strona ułożyła postawie wniosek odroczenia izby, a gdyby się to nie udało, zamierzają skłonić niezależnych członków lewej strony, do znacznych wykreślań w budżecie, przyczem wspólnie z prawą stroną otrzymają większość. To skłoniłoby gabinet do rozwiązania Izby, skutkiem czego uchylonyby konstytucję lutową i nadano przewagę sejmom prowincjonalnym. O ile się to zdaje jest plan mający na celu odstraszenie członków niezależnych od ządania jakichkolwiek oszczędności, tem, że żądanie takie dąoby zwycięstwo federalistom, a każdy deputowany któryby go postawił byłby zaraz okrzykiem na nieprzyjaciela ustawy lutowej, a zwolennika federalizmu i feudalizmu, które, jak to koniecznie chcą mówić centraliści, są jednym i tem samym. Układy z Bankiem podobno idą pomyślnie.

Dziennik angielski *Naval and military Gazette*, utrzymuje, iż lord Palmerston z powodu przecięcia nagłymi pracami w parlamencie,

ma zamiar usunąć się od obowiązków prezesa rady. Lord Russell zająłby w takim razie, jego miejsce, książe New-Castle wydział spraw zagranicznych, Sir G. Lewis osad, a lord Grey wojny. Wiadomość ta ma być prawdziwą, bo tylko powodem usunięcia się lorda Palmerstona, mógłby być osłabiony stan jego zdrowia, który nie pozwalałby mu wystawić się na trudy ciężkich do przebycia posiedzeń z powodu niechęci, opozycji i niepopularności rządu. Tymczasem zdrowie lorda Palmerstona jest w zupełnie dobrym stanie, a zbyt silnej opozycji nie należy się spodziewać, bo żadna ważna kwestja wewnętrzna nie będzie przedmiotem rozpraw, co zaś do polityki zewnętrznej, to opinia publiczna zupełnie ją pochwała. Tym sposobem zdaje się, że wiadomość ta jest bezzasadną.

Anglia.

London, 1 Lutego. Pomimo trzykrotnego już zapowiedzenia wyjazdu ztąd do Osborne Króla Belgów, monarcha ten bawi dotąd w pałacu Buckinghamskim. Zapewniają, że Jego Kr. Mość dziś stanowczo uda się do Osborne. Książę Ludwik Heski opuścił już rezydencję królewską w Osborne i pożegnał wczoraj Króla Belgów, pozem zabawiwszy tu kilka godzin, udał się wieczorem, przez Dover, na ląd stały.

Gazeta Londyńska ogłosiła reskrypt lorda Russella do admirałcji, obejmujący wyraźny rozkaz przestrzegania jak najściślej neutralności względem stron wujających w Ameryce. Reskrypt ten, datowany z ministerstwa spraw zagranicznych, obala wszelkie pogłoski o zamiarze wzięcia przez Anglię strony południowych stanów skonfederowanych, zniesienia blokad portów południowych i t. p. Powiadają już, że okręt unionistowski „Tuscorara” i okręt południowo-konfederacyjny „Nashville” otrzymały jednocześnie rozkaz opuszczenia portu Southampton. Okręt „Nashville”, jako naladowany rekwizytami wojennymi i eksploatującym, naraził na niebezpieczeństwo wielką liczbę cennych statków kupieckich, wśród których zarzucił był kociwice.

We Czwartek odbył się w London-Tavern meeting, w celu usankcjonowania nowo-utworzonego „towarzystwa angielskiego północno-amerykańskiego (*British North-American Association*). Wpływowo osoby z rozmaitych stron politycznych, tak z osad angielsko-amerykańskich, jak i z samej Anglii, znajdowały się na tem zgromadzeniu. W liczbie innych byli tam pp. Roebuck i Haliburton. Towarzystwo to ma na celu: szerzenie wiadomości o stanie posiadłości angielskich w Ameryce; ułatwienie stosunków i korespondencji pomiędzy rozmaitemi osadami angielskimi, oraz wymianę zdań pomiędzy prowincjami angielskimi z tej i z tamtej strony oceanu, i nareszcie, skierowanie napływu emigracji ku posiadłościom angielskim. *Times* i *Herald* pochwalają zamiary tego towarzystwa. Pierwszy z tych dzienników wyraża zdanie, że gwiazda stanów zjednoczonych zachodzi, a gwiazda Anglii wschodzi, jasniejsza niż kiedykolwiek.

Austria.

Wiedeń, 2 Lutego. Zapewniają, że minister skarbu został zadowolony ze skutku swych układów z bankiem narodowym. Ten ostatni oświadczył, iż gotów jest udzielić rządowi pożyczkę nadzwyczajną 80 milionów zł. reń. na cały czas trwania przywileju bankowego, przyczem skarbu opłacać będzie rocznie tylko po 2%, z zobowiązaniem atoli stopniowego spłacania kapitału bądź brzącająca moneta, bądź za pomocą sprzedaży lub wydzierżawienia dóbr rządowych, dla postawienia banku w możności uskutecznienia swych wydatków w monecie. Takie mają być dotychczasowe rezultaty układów rządu z reprezentantami banku. Obecnie pozostaje jeszcze do załatwienia kwestja obligów z 1860 r., które bank chce zwrócić skarbowi.

Podług *Pressey* wiedeńskiej, minister skarbu przystał na ogólne zasady, objęte projek-

tem sekcji, rozstrząsającej kwestję banku. Co do puszczenia w obieg banknotów, minister ten proponuje następujący system: banknoty, reprezentujące kapitał trzykrotnie większy od funduszu bankowego, t. j. do 330 milionów zł. reń., powinny być w jednej trzeciej swej wartości za pomocą zapasu srebra pokryte. Banknoty, puszczone w obieg na sumę większą od powyższej, aż do włącznie 440 milionów zł. reń., muszą być w połowie swej wartości, również srebrem, na składach banku znajdującym się, pokryte. Po dojściu do sumy powyższej, bank nie inaczej może uskutecznić dalszą emisję banknotów, jak pod warunkiem zabezpieczenia ich równą ilością srebra.

Zasługuje na uwagę wiadomość, że minister skarbu chce utrzymać bez najmniejszej zmiany system kursu przymusowego. Ostatnią przeto nadzieję uregulowania waluty można chyba upatrywać w komisji finansowej, która dla oszczędzenia czasu nie będzie czekała na złożenie sobie nowych układów z bankiem, lecz przystąpi niezwłocznie do rozpraw nad kwestją bankową.

Arcyksiążę Rajner ma udać się wkrótce do Wenecji i Dalmacji. *Oester. Zeitung* powiada, że podróż ta wywoła znowu po gazetach rozmaite kombinacje polityczne, które nie będą miały żadnej zasady. Arcyksiążę pojedzie w towarzystwie swej małżonki i ma na celu jedynie rozrywkę oraz zwiedzenie dóbr, które posiada w Dalmacji.

Francja.

Paryż, 1 Lutego. W pierwszych dniach po otwarciu izb, uwaga publiczności głównie zwraca się na kwestję wewnętrzną; dla tego teraz przedewszystkiem zajmują się przysyłaniem wotum ciała prawodawczego co do konwersji renty i mówą przesa tegoż zgromadzenia p. Morny, o czytaniu w izbie mów pisanych. Konwersja renty wywołuje liczne spory i bezwzględnie z powodu tego w lonie ciała prawodawczego będą miały miejsce żywe rozprawy. Jednym z głównych zarzutów, jaki deputowani mają zamiar stawiać temu środkowi, jest, iż obarczy on skarbu dwumiliardowym długiem. Inni ekonomiści przeciwnie dowodzą, że obawy te nie mają żadnej podstawy, i że mogłyby się urzeczywistnić chyba gdyby renta 3% doszła do kursu *à pari*, co wcale nie jest do przewidzenia. W każdym razie z niecierpliwością oczekują pierwszych rozpraw w ciele prawodawczym.

Dzienniki paryskie z pewną zacietością waleczą pomiędzy sobą co do wartości mów pisanych, lecz w istocie jest to raczej nieporozumienie, bo kwestja sama przez się nadzwyczaj jest błahą. Głównie idzie o to, aby rozprawy w izbach nie przewlekły się zbyt daleko, a nie nowego nie zawierającą przemówieniami, a głos czy odczytany z pisma, czy też z pamięci wypowiedziany, może mieć różną wady i zalety.

W polityce gabinetu francuzkiego, co do sprawy włoskiej, zupełna zaszła zmiana. Noty ministra spraw zagranicznych, wprowadzające wyparto się, ale osłabiono jej znaczenie. Po ostatnim posiedzeniu rady ministrów, została wysłana nowa depeza do Rzymu, zapewniająca o utrzymaniu załogi francuzkiej w państwie Kościelnem na czas nieograniczony. Oświadczenie o utrzymaniu *status quo*, miało być zamieszczane w mowie tronowej z dnia 27 Stycznia, a liczni stronnicy świeckiej władzy Papieża otaczający Cesarza, spodziewający się tego oświadczenia, zostali zawiedzeni w swych nadziejach. Zapewnie chciano wynagrodzić ten zawód kardynałowi Chigi, przez dane teraz zapewnienia dworowi rzymskiemu.

Jednocześnie na wczorajszym posiedzeniu biur senatu, niektórzy ministrowie, a pomiędzy nimi hrabia Walewski, a nawet i p. Persigny, odzywały się nie tylko za utrzymaniem załogi francuzkiej w Rzymie, ale i za świecką władzą Papieża, wprawdzie zmienioną pod pewnymi względami. Hr. Walewski w biurze, do którego należy, oświadczył w imieniu Cesarza: 1) że celem depeszy pana

Thouvenela, ogłoszonej pomiędzy dyplomatycznymi dokumentami, było danie nowego dowodu gabinetowi turyńskiemu dobrych chęci, ozywających rząd cesarski; 2) że w chwili, kiedy nuncjusz papieżki, Mgr Chigi, opuszczał Rzym, udając się do Paryża, rząd francuzki formalnie, na piśmie, zobowiązał się do nieodwoływania swych wojsk z Rzymu. Hr. Walewski dodał, że podług zdania Cesarza, załatwienie ostatecznej kwestji włoskiej, może być tylko skutkiem działania czasu, i trzeba go szukać zewnątrz kwestji rzymskiej. W końcu minister stanu potwierdził swe oświadczenie obietnicą, powtórzenia go w imieniu rządu na posiedzeniu publicznem przez usta ministra Billault.

Mgr Chigi był przyjmowany i przez ministra stanu, i z rozmowy z nim również był zadowolony jak i z rozmowy z p. Thouvenelem, dziś zaś miał nowe posłuchanie u Cesarza.

Ten zwrot polityki, jakkolwiek może pozorny, uczyni nadzwyczaj przykrem, a nawet niechętność stanowisko p. de Lavalette, którego już i tak oskarżają w Rzymie o stosunki z stronnictwem liberalnym, i któremu polecenie było doreczyć tak groźne wezwanie, zupełnie będące w sprzeczności z obecnymi oznakami.

Patrie w ostatnich wiadomościach podaje następujące doniesienia, nadeszłe z Ameryki południowej: „Stosunki nasze z niektórymi rzeczpospolitemi tej części Nowego Świata wcale nie polepszyły się, i ztąd powstaje obawa, czy dla zmuszenia do oddania sprawiedliwości naszym ziomkom, nie trzeba będzie uciec się później do środków, jakich teraz użyto względem Meksyku. W każdym razie, nim dojdzie do tej ostateczności, przysiężone zostaną wszelkie kroki pojednawcze. Stosunki z rzeczpospolitą peruńską są zadowolniające.”

Włochy.

Turyń, 30 Stycznia. Wszystkie umysły głównie kwestją rzymską są obecnie zajęte. Jedni utrzymują, że Włochy najdalej za trzy miesiące cieszyć się będą właściwą swoją stolicą; drudzy znowu są zdania, że Francuzi zajmą miasto Rzym, a resztę terytorjum państwa Kościelnego pozostawiają Włochom. O ile te pogłoski są prawdziwe, trudno coś o tem stanowczo powiedzieć; nie są one w każdym razie bez pięknego znaczenia. Mieszkańcy miasta Peruggii, pomiędzy którymi wielu jest wychodźców rzymskich, z objawami radości przyjęli wiadomość o nocie p. Thouvenela, będącej dla nich zwrotnem bliźkiego rozwiązania kwestji rzymskiej.

Dziennik *Monarchia nazionale*, po części organ p. Ratazzego, w następujących słowach streszcza obecny stan rzeczy: „Zadaniem gabinetu jest znaleźć rozwiązanie kwestji rzymskiej, któreby w niezem nie sprzeciwiało się polityce królestwa włoskiego, a zarazem dogadzałyby widokom Papieża, i jednocześnie zwrócić uwagę na wewnętrzne urządzenia państwa tak, aby dowiesć Europie, że władza Wiktora-Emanuela w Rzymie, byłaby dość silną dla zapewnienia Papieżowi bezpieczeństwa i niezależności. Taki programat jest cołkowiak za ogólny, ale dopóki kto nie jest ministrem, nie jest również w obowiązku wydawania swej tajemnicy; wszakże nie ulega wątpliwości, że p. Ratazzi ma w tym przedmiocie wytkniętą już drogę, od której zapewne nie odstąpi, jeżeli kierunek gabinetu dostanie się w jego ręce.”

Minister robót publicznych ma wkrótce przedstawić izbie projekt wypuszczenia w obieg obligacji, przeznaczonych na budowę południowych kolei żelaznych. Mają to być pożyczki szczególne, zabezpieczone na drogach żelaznych, a ministerstwo robót publicznych miało, podobnie jak kompanje we Francji swoje własne finanse. Skarb państwa byłby tu tylko pośrednikiem, dającym obligacjom pewną rekojmie i opłacalby procenta z dochodów, których dostarczyłyby następne pożyczki. Obliczono już, że potrzeba jest wy-

puścić w obieg obligacji tych za 600 milionów; a pierwsza pożyczka doszłaby do 130 milionów. Zapewne przedsiębiorcy odbieraliby zapłatę w obligacjach, dla łatwiejszego ich zrealizowania. Systematowi temu wiele zarzucić można, ale zarazem ma on swoją dobrą stronę.

Minister skarbu przygotowuje także projekt nałożenia podatku na dochody, a to w następujący sposób: Państwo potrzebuje np. 50 milionów; pobiera je więc z dochodów krajowych przez nałożenie osobnego podatku rozłożonego na prowincje a następnie na gminy. Projekt ten, do opracowania którego wyznaczona już została komisja, wywoła niewątpliwie żywe rozprawy w izbie. Izba uzupełnia dziś komisję mającą zająć się rozstrząsaniem budżetu, i przed ukończeniem tej czynności posiedzenia nie będą zapewne zawieszono; zdaje się, że gabinet nie uzyska pozwolenia pobierania tymczasowo, miesięcznych, podatków. Ze względu na to postanowienie, deputowani zasługują na pochwałę; budżet bowiem starannie wygotowany, i corocznie zatwierdzany stanowi niezawodnie główną podstawę kredytu; pobieranie zaś naprzód podatków jest wprawdzie bardzo pojętne, ale w następstwie zawsze szkodliwe.

Dziennik *Italia* z d. 30-go Stycznia donosi: Depesza telegraficzna przesłana pod d. 11-m Stycznia przez konsula francuzkiego w Neapolu do rządu francuzkiego, potwierdza stanowczo wiadomości o zniesieniu rozbójnictwa w prowincjach neapolitańskich. Depesza ta brzmi jak następuje: „Polozenie polityczne prowincji neapolitańskich codzień się polepsza, bo dążą one do otrząśnięcia się od wpływu stronnictwa wstępnego, nie mającego już dziś żadnego prawie znaczenia.” Depesza ta nie jest kłamstwem, bo jako raport konsula do rządu poczytana być może za dokument urzędowy. Zaprzeczanie więc teraz zniesieniu rozbójnictwa byłoby to zaprzeczanie oczywistości.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

London, 4 Lutego. Wiadomości z Nowego-Jorku z d. 21-go Stycznia potwierdzają pogłoskę o zwycięstwie unionistów w Kentucky. Bitwa trwała od 6-jej godziny rano aż do wieczora, kiedy skonfederowani w wielkim nieporządku pierzchać zaczęli. Straty z obu stron były znaczne.

London, 4 Lutego. Mocarstwa sprzymierzone zgodziły się na to, że wojska postąpiwszy pod stolicę Meksyku odwołają się do woli ludu, aby tenże obrał arcyksięcia Maksymiliana na Króla meksykańskiego; w takim razie wojska sprzymierzone pozostałyby czas jakiś w tym kraju.

Paryż, 4 Lutego. Dzisiejszy *Monitor* ogłasza, że wiadomość, jakoby p. Walewski dawał w biurach senatu objaśnienia, co do kwestji włoskiej, jakiej mu *Independance Belge* przypisuje, jest całkiem fałszywą.

Florencja, 2 Lutego. Dziś miała tu miejsce demonstracja ludności przeciw dziennikom nieprzychylnym zjednoczeniu Włoch: *il Commercio* i *il Contemporaneo*. Władze przedsięwzięły włożyć środki, które zapobiegły nieporządkowi.

Turyń, 3 Lutego. Demonstracja florencka była bardzo liczną. Cała ludność przebiegała ulicę miasta z chorągiewami i z muzyką, wydając okrzyki na cześć Wiktora-Emanuela. Tłumy, nim się rozeszły, udały się przed mieszkanie konsula francuzkiego, celem okazania przychylnych uczuć dla Francji.

Paryż, 3 Lutego. Druga dywizja eskadry francuzkiej wyprawy meksykańskiej, przybyła 6-go Stycznia do Havany, pod dowództwem kapitana okrętu, p. Russell. Dywizja ta miała odplynąć z Hawany 10-go stycznia i udać się do Vera-Cruz, aby się tam złączyć z admirałem głównodowodzącym p. Jurien de la Graviere, o którym pod datą, w której podano te szczegóły, nie było żadnej wiadomości.

dom, którzy go zawiesz zawsze gotowi; ani cesarzowi niemieckiemu, ponieważ on myśli o kandydaturze księcia lotaryńskiego, Karola. Gdy już prawo przeciw elekcji za życia Króla ustanowiono, starała się jeszcze zniewolić Krz. Paca, Kancelerza W. litewskiego, do jego obalenia przez podniesienie na nowo ulubionego swego projektu, i nie mało ją to obeszło, gdy nawet ten tyloletni powiernik i potulny wykonawca jej woli, zdawał się ją odstępować. Niebawem zaczął się stan choroby bardzo pogarszać: silna nader gorączka osłabiała ciało: Królowa poczęła odmlewać; wskutek wzruszenia gwałtownego żołądka, wzbudzona krew, odbiegającą prawidła swojej cyrkulacji, nosom się rzucała; lekarze oddękali od Królowej myśl skonu, ale sami zwątpieli o jej ratunku, aż dopiero jezuita Andrzej Piekarski, kapelan królewski, przystąpiwszy do chorej o potrzebie dysponowania się wspomnił. Nie opuściła Marji-Ludwika i w tej strasznej chwili znanionująca ją przytomność umysłu: kaze sama wolać swego spowiednika, któryby ją na śmierć dysponował. Oczyszcwszy się z grzechów, przyjąwszy Najświętszy Sakrament, gdy wznoszącą z całą przytomnością ręce do Boga Królowej kapłan przypomina, że woli Boskiej trzeba być posłusznym: „A więc trzeba umierać!” odrzekła — i w tych słowach ducha swego Panu Bogu oddała! (10 maja 1667 r.)²⁰³

Zamierzając wypowiedzieć nasze zdanie o charakterze Marji-Ludwika, jako i o historyczno-politycznej wartości projektu elekcji księcia d'Enghien, z takim poświęceniem przez nią popieranego, — nie możemy ostatnimi słowy pracy naszej zamknąć, zwłaszcza, że w właściwe ocenie owego projektu, jest nadzwyczaj ważnym pierwiastkiem w charakterystyce Marji-Ludwika.

²⁰⁷ Kochowski III. 241. 272—274. cf. Załuski, Epistolae I. p. 1.—Jest to jedno z tych miejsc, które nam daje niejaka wskazówkę co do krytycznego stosunku, jaki zachodzi między opowieścią Kochowskiego a zasobami nader w fakta listami Załuskiego. — cf. Pafendorf F. W. Grauert I. c.

Następujące uwagi niechaj nam ułatwią pogląd na całość rzeczy.

Strapiiony po śmierci Marji-Ludwika, Jan-Kazimierz myślał się stosować do woli gabinetu francuzkiego w sprawie elekcji księcia d'Enghien; tymczasem Ludwik XIV dał mu teraz radę, aby nie myślał już o abdykacji, ale raczej pojął sobie za żonę księżniczkę Nowoburską i dalej świetne swoje rządy w Polsce sprawował.²⁰⁶ Rozpoczynając wojnę z Niderlandami, spodziewał się przez to Ludwik XIV. więcej zbliżyć do Szwecji i Brandeburga i dla tego zrzekł się popieranego dotąd projektu elekcji księcia d'Enghien, któryby mu dużo nieprzyjaciół było przyniósł.²⁰⁷ Jan-Kazimierz zaś miał zupełną słusność, gdy na takie postępowanie Ludwika, głośno żale podnosił.²⁰⁸ Zniechęcony i znudzony, złożył wreszcie koronę (16 września 1668), odpychając z oburzeniem zdanie tych, co sadzili, że on przez proponowaną elekcją zamierzał wzmocnić władzę monarchiczną z uszczerbkiem złotej wolności, jako niegodną potwarz zawziętych na jego sławę nieprzyjaciół: zaręczając jak najuroczyściej, że *wolnej* chciał elekcji, i aby takowa nastąpić mogła, składa berło w ręce narodu: niechaj będzie oddane godniejszemu!²⁰⁹

Czytając wiarogodne akta z czasów panowania Jana Kazimierza, niepodobna nie dostrzedz, że w czasie zawiązania konfederacji Tyszowieckiej zamysłali znakomitsi, światli senatorowie i biskupi, wraz z Marją-Ludwiką o pewnej zmianie praw zasadniczych Rzeczypospolitej. Mając względ na tradycyjne w

²⁰⁶ Mignet, Doc. I. c. 311. cf. ibid. pg. 279. 280

²⁰⁷ Ibid. pg. 310.

²⁰⁸ Portofol. ed. Rac. T. II. pg. 343—354.

²⁰⁹ Restituit vobis hanc circulem Sphaeram, effigiem Orbis demonstrantem, sub qua laboriosus Atlas viginti annorum et amplius spatium, nusquam subdixit humeros, nec gravissima regnandi mole pressus succubuit, nec abiecit *onus* vix tolerabile. Provolet ad manus Vestras Regium pomum eo cum voto et desiderio: *Digniori deler.* Koch. Clim. III. pg. 335 cf. Załuski T. I. p. 35. 38. 54. 55.

tym względzie wyobrażenia, — opierając się na doktrynach politycznej reformy, bardzo często i dosyć natarczywie zalecał od znakomitsich, postępowych mężów stanu w Polsce, jakimi byli Jan Ostrorog, Modrzewski, Orzechowski, Kasper Siemiek, Krzysztof Warszawicki, Andrzej Rej, Wawrzyniec Goślicki, a mianowicie w niniejszym razie Łukasz Górnicki, z czasów Zygmunta-Augusta, że swoją „Drogą do zupełnej wolności” pierwszy raz za Jana-Kazimierza 1650 wydana, — opierając się, mówię, na tych zasadach, znajdowali niektórzy znakomitsi nasi senatorowie swój ideał polityczny w oligarchicznej rzeczpospolitej weneckiej. Wśród takich wyobrażeń niepodobna nie widzieć tego, że senat właśnie w tym czasie zgrażony był dążnością, złamania przewagi izby poselskiej, nazbyt już wyuzdanej, — aby pojąć napowrót tę władzę, którą przed rokiem 1468 obok monarchów sprawował. Nie jesteśmy wprawdzie zwolennikami wyobrażeń szlacheckiej republiki, ale u mienny dosyć cenię cywilizacyjną wartość owych zasad w naszej historii, abymy to postępowo nazwać mogli, gdyby na ich miejscu oligarchja się była rozpostarła. Zamierzamy z czasem przedmiot ten szczegółowiej wyjaśnić: nateraz chcielibyśmy tylko ten fakt uwzględnić, że zamiany reformy konstytucyjnej polskiej zupełnie są różną i osobną rzeczą, od zamiaru elekcji sukcesora, że nie mają organicznego politycznego związku z projektem elekcji następcy tronu, na osobie księcia d'Enghien, za żywota Jana-Kazimierza, dokonać się mającej. Powody i cele, które projekt elekcji stworzyły i podtrzymywały były nader różne od tych, które przy zamierzonej zmianie konstytucji najwyraźniej przeważały. Potrzebę reformy wywołało nieukontentowanie z przewodzącej samowładnie w kraju swywołu stanu rycerskiego, który obdarłszy Senatorów z dawniejszej ich powagi, kosztem dobra ogólnego, swoje prywatne zachcianki zaspakajając się odważył, z jak największym cynizmem spychając Rzeczpospolitą w otchłań bezrządu. Mianowanie zaś następcy tronu, za żywota panującego Króla, praktykowane już w osobie Zygmunta Augusta za życia Zygmun-

ta I (1530) i projektowane za Zygmunta III, bez żadnej zmiany praw zasadniczych, wynikało z niedołężności panującego nieszczęśliwie monarchy, i miało być dokonaniem z takim skrupulatnem szacunkiem dla wszelkich formalnych prerogatyw stanu szlacheckiego, że w akcie samej elekcji sukcesora rozpociera się z wszelką swobodą owa sławiona złota wolność „electorum regum.” Wiadome nam przecie są warunki, na które się popierająca projekt Marji Ludwika fakała pisała, wiadome także i punkta, które komunikowano niektórym kandydatom²¹⁰. Wszędzie „libera electio” jak najceremonialniej zastrzeżona, a nigdzie wzmianki o wynikającym z dziedzicznego tronu.

Zgadamy się z p. Janem Konradem hr. Załuskim,²¹¹ że mimo tych zastrzeżeń okoliczności byłyby mogły tę sprawę ku rzetelnemu dobru narodu obrócić, ale tylko tak długo dopóki rozymować nad tem zjawiskiem będziemy; gdyż historia nie bawi się w prawdopodobne domysły, — jej polem mogą tylko być rzeczywiste czyny, prawdziwe zdarzenia. Zresztą biada każdemu zamiarowi reformy, który nie ma tyle odwagi, aby zdolał jasno spojrzeć w oczy nadpsutemu stanowi rzeczy, który leczyć zamierza.

Rzuciwszy bez uprzedzenia okiem na wszystkie już od 16-go wieku zamierzone u nas reformy, spostrzegamy w nich głównie jeden niedostatek, dla którego się nigdy udać nie mogły. Widzimy, wszystkich naszych reformatorów w stanie niezadowolnienia ze swego czasu, co ich pobudza do szukania lekarstwa

na zle; ale czyto widząc ogrom zbrodni — nie mają zaufania w swoje środki, czy też dla innej przyczyny, nie ośmiela się nigdy nazwać rzeczy właściwym mianem: prawią o niesłychanych cnotach i rozumie przodków, któryby nam przyswoić chcieli wtenczas, gdy *postępu* szukają. Tak samo ma się rzecz i przy naszej kwestji. Stan anarchiczny kraju wszystkich zatrważa. Wiedzą wszyscy, że przyczyną tego są, nie ściśnięcie i żadnym pożytkiem parlamentarnym nie ustalone sejmury: wiedzą, że zaburzenia bezkrólewki pustoszą kraj, podają na szwank godność narodu: szukają wśród tego wszystkiego lekarstwa na zle. Rozpisują się ztym aż do okliwistości o „klejnocie złotej wolności”, o „Liberum Veto”, jako żrenicy wolności, o „zakości wolnej elekcji” w chwili, gdy jedno i drugie uprzątnąć przagną. Do potępienia zaś wyuzdanej swywoły sejmującego rycerstwa, do wykazania szkodliwości elekcji mało kto się ośmieli²¹² boby stracił „mir u braci”: z jakiejś obawy oziębnia ducha stanu rycerskiego, nie śmia się tykać jego przesądów: rachują na to, że nie oświecisz go dokładnie, prędzej go do swoich widoków pociągna, — i przeto właśnie gotują każdej swojej najuczciwszej pracy jak najędniejszy koniec, bo nie szerszego nad zajądłość, w sieciach obłudy spozstrzegającego się człowieka. Dla tych to względów nie mogą podzielić ze stanowiska historycznego zdania Jana Konrada hr. Załuskiego, jakoby „zalety tego projektu były dzisiaj całkiem jawne.”

²¹² Załuski, Epist. I. 746—765. Caillet I. c. pg. 320 (zdanie o Krasinskiem).

(Dalszy ciąg nastąpi)

²¹⁰ Zob. Theiner, Monuments sur l'histoire de la Russie pg. 15. 23. cf. Manifest Lubomirskiego.

²¹¹ Opr. ob. K. I. c. pg. 11. 12.

Berlin, 4 Lutego. Co do dwóch wniosków, podanych w izbie deputowanych dnia 29-go stycznia, względem przywrócenia stanu prawnego w Hesji elektoralnej, nastąpiło zjednoczenie między p. Bärgera i jego stronnikiem, jako przedstawicielami wniosku rządowego, a p. Virehow i jego towarzyszami ze strony frakcji Waldecka. Co do formy trzymano się wniosku p. Bärgera. Rozprawy nad tym wnioskiem, mają się rozpocząć w przyszłym tygodniu. Pp. Grabow i Carlowitz stanowczo osiadyli się przeciw sejmowi związku. Frakcja p. Waldeck zakończyła obrady o wniosku dotyczącym sprawy niemieckiej i wzięcie inne frakcje do przyłączenia się do niego.

Berlin, 4 Lutego. Odpowiedź rządu francuskiego względem traktatu handlowego, nadeszła tu dnia 2-go b. m. Francja nie zgadza się na niektóre pruskie propozycje. Dziś miała mieć miejsce narada w tym przedmiocie.

Bukarest, 3 Lutego. W skutek kłopotów rewolucyjnych w wielu wioskach chłopów powstała. Chęć oni iść na Bukareszt. Podprefekt Notaras, który ich chciał zatrzymać, został zamordowany; prokurator żelony i zbity. Książę Kuza wysłał przeciw nim wojsko.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Dzień wczorajszy był niepogodny i bardzo zimny. Rano przy słabym wietrze północno-wschodnim, powietrze było mroźne, od godziny 8-ej rano wiatr zmienił się na mierny południowo-wschodni, temperatura podnosić się zaczęła, od godz. 10 1/2 rano padał śnieg, od godz. 2 1/2 do końca dnia drobny deszcz, po południu termometr stał wyżej zera; największe ciepło o godz. 10-jej wieczorem, dochodziło 2 stopni Reaumur; rano 3 1/2 stopni zima; średnia temperatura dnia 1/2 stopnia zima, przeszło o 2 stopnie wyżej od normalnej. Powietrze wilgotne, po południu mgliste i zupełnie nasycone parą wodną. Barometr szybko opadał, średnia wysokość jego jest 742,97 milimetrów.

— Dnia 19 Stycznia około godz. 6 rano, na folwarku Zmysłona, należącem do dóbr Małków Cielecki, w gminie Bartochów, powiecie Kaliskim, z niewyśledzonej przyczyny wszczął się pożar, skutkiem którego zgorzała stodoła i owczarnia, ubezpieczona na rsr. 1,960; prócz tego spaliła się znaczna ilość zboża w sнопie, 200 korey kartofli, trzy sterty zboża w podwórzu stojące, i 1037 sztuk owiec w owczarni.

— Dnia 20 Stycznia wieczorem w m. Stawiski, powiecie Augustowski, z niewiadomej przyczyny wynikł pożar, skutkiem którego spalił się dom mieszkalny, ubezpieczony na rsr. 800; na sąsiednim nowowybudowanym domu wartującym około rsr. 450, zgorzał dach i część zrębny; a dla przeszkodzenia dalszemu szerzeniu się ognia, rozebrano dachy i zręby dwóch innych domów mieszkalnych, ubezpieczonych na rsr. 290. Pogorzelcy ponieśli straty na rsr. 315.

— Wkrótce ma wyjść na widok publiczny trzecie wydanie pracy zmarłego nauczyciela, Szymona Pisulewskiego, pod tytułem *Zoologia krótko zebrana, czyli opisanie najważniejszych z działy zwierząt stworzeń, pod względem historycznym, jako i szkół które przędzą, a także czwarte wydanie, części znakomitego elementarnego dzieła Legendra pod tytułem *Początki geometrii*, części zawierającej *Planimetrię*, przełożonej z 15-go wydania francuskiego przez Jana Pankiewicza. Otwarcie szkół, znacznie widać powiększona liczba uczących się, spowodowały bezwzględnie wydawcę, do przedsięwzięcia nowej edycji, tych znanych z swej pożyteczności elementarnych dzieł. Niedawno ukazała się także na widok publiczny *Zoologia*, wydana nakładem Władzy Edukacyjnej Królestwa Polskiego, a ułożona bardzo systematycznie przez p. Władysława Skłodowskiego, dla użytku klas wyższych gimnazjalnych.*

— Miasteczko skarbowe Horki, w gubernji Mohilewskiej, powiecie Orszańskim, podniesione zostało d. 26 Grudnia 1861 r. do stopnia miasta powiatowego. Powiat Horecki utworzony został z części powiatów Mohilewskiego, Orszańskiego i Kopyńskiego (w ogóle 253,762 diestiatyn). Miasto powiatowe Kopynskie zamienione zostało w nadetatowe, a powiat Kopyński rozdzielony między powiaty Mohilewski, Orszański, Siemieński i nowo utworzony Horecki. Horki jest miasteczko dość znaczne, znajduje się w nim znany instytut agronomiczny Horyhorecki.

— „Gwiazda” Olomuniecka (*Hezda*) donosi między innymi o następujących nowszych wydaniach czeskich:

Zwulki Nabożne, czyli shirka Kostelnich Pismi, obsakuje: Pisne a Modlitby k cerejnym i domacim pobożnostem, pro skolni i dospilem mladež.

Katolicka Dogmatika, czyli učený vřy katolické pro lid obecny, od Antonína Hejhalá, kněze církevního z arcibiskupství Olomouckého.

Kurci, povídka z dějin Moravských, od Seant-pluka V. Cejkšeho.

— Trzy te książki wyszły w Olomúnci, nakładem i drukami A. Halouzko.

— Gazeta *Narodni Listy* daje w ostatnim swym numerze rozbiór poezji Jozefa Fricza, ogłoszonych w końcu r. z. w Genewie, pod tytułem *Vybor básni*. Zdaniem recenzenta, zbiór ten, pod względem wartości literackiej, rozpada się na dwie różne części, mianowicie: na śpiewy i powieści, oraz na dumki i rozmysłania. Utwory, do pierwszego działu należące, są bardzo udatne i pełne myśli, szczególnie ballady, które można śmiało zaliczyć do najlepszych w literaturze czeskiej, podczas gdy dumki są po większej części niezdarne. Do najdatniejszych w zbiorze tym utworów należą: *Bavurka ze Seamberga, Povest z výpřst. sc. Heleny, Die krasny, Bludny pachtolik*. Do najslabszych zaś należą: *Pisen rýbarki, Strážna hezda, Bludné dítě* (zbyt rozwickle opowiadanie) i *Malka z tida*.

— Czytamy w czasopiśmie *Obcene Listy*, że kilku z młodszych uczonych czeskich przyrzekli mieć podczas przyszłego posta, w sali muzeum czeskiego w Pradze, szereg odczytów popularnych, z których dochód przeznaczają na cele dobroczynne. Dr. Jan Palacký będzie miał prelekcje o cechach charakterystycznych obecnych czasów; Dr. Edward Greger, o zna-

czeniu nerwów w organizmie ludzkim; Dr. Dastich, o wymowie; Dr. Teofil Eiselt, o powietrzu i jego wpływie na ludzi i zwierzęta, — Czasopismo wychodzące w Cielowcu (Klagenfúrh) w Karyntji, w języku słowenskim, pod tytułem: „Zwiastun Słowenski, pisano belletrystyczno-naukowe” (*Slovenski Glasnik, lepoznanško-poducen list*), którego redaktorem jest p. Antoni Jančič, donosi, że w Gorycy (Górtz) wyszedł kalendarz słowenski na r. 1862, wydany przez towarzystwo gospodarzy wiejskich. Obejmuje on, oprócz zwykłej części kalendarzowej, przystępnie napisane artykuły z gospodarstwa wiejskiego.

— Z wykazów statystycznych, które podaje *Morning advertiser*, pokazuje się, że największej wypadków w kopalniach zachodzi w Wielkiej Brytanji. W północnej części Staffordshire, gdzie wypadki i wprawdzie daleko częściej niż gdzieindziej się powtarzają; gminie w przecieciu 7 razy tyle robotników co w kopalniach belgijskich. — W całym królestwie 2 miliony głów, t. j. 1/3 prawie części ludności pracuje w górnictwie, a milion przy kolejach żelaznych. Średnio biorąc, liczba śmierci wypadków pomiędzy górnikami dochodzi rocznie do tysiąca; oprócz tego robotników rannych jest corok najmniej 10000. Dodać tu należy, że złe urządzenie wentylacji w niektórych kopalniach jest również powodem licznych chorób i śmierci, które powyższej wzmiankowanymi wykazami nie są objęte.

— W tych dniach nakładem braci Lévy w Paryżu wyszedł pierwszy tom *Listów poufnych o literaturze* (*Lettres familières sur la littérature*). Dzieło to p. Aleksandra Barbier przeznaczone jest głównie do użytku młodych panien, z niego poczerpnąć mogą wiele praktycznych i rzeczywiście potrzebnych wiadomości o literaturze, bez zbędnego zagłębiania się w te suche literackie studia, któremi tego rodzaju prace są zwykle nacechowane. Pierwsza serja tych listów traktuje o literaturach Greckiej i Rzymskiej.

— Wiadomo, że metale wystawione na działanie zimna, stają się nadzwyczaj kruchości. Otóż niedawno, jak donosi *Morning Advertiser*, mieliśmy dowód tego zjawiska w nadmorskim mieście Chatam, gdzie w ostatnich dniach tego miesiąca, ponowły oddawna niezapamiętane mrozy. Więziwnie mieli właśnie przenosić na okręt armaty, które miało ekspedować z portu; gdy pierwszą armatę wazącą 85 centnarów wzniesiono do wysokości kilku metrów, zerwał się łańcuch, na którym była zawieszona. Łańcuch ten od dawna już służył do podnoszenia znaczniejszych daleko ciężarów, których waga dochodziła do 200 centnarów i to nagle jego peknienie tylko wpływowi zimna przypisać można. Szczęśliwym wypadkiem żaden z więźniów przy tem dziwnem zdarzeniu zycia nie postradał.

— Niedawno w Glasgowie, nakładem księgarzy Posteous et Hislop, wyszedł *Zbiór przysłów szkockich* ułożonych i objaśnionych przez p. Aleksandra Hislop (*The proverbs of Scotland collected and arranged; with notes explanatory and illustrative, and a Glossary; by Alexander Hislop*), wskazujący nadzwyczajne bogactwo w tym względzie tego kraju, któremu co do ilości przysłów przoduje tylko Hiszpanja. W historycznych poszukiwaniach początku przysłów, zachodzi kwestja w którym powstały kraj; badania te nieraz niedoprowadzają do żadnego rezultatu. Jak słusznie oznaczył Cervantes przysłowia, są to „krótkie zdania wyciągnięte z długiego doświadczenia” i dla tego jednakowe fakta, w różnych krajach zrodziły jednakowe przysłowia. Godnem jest uwagi, że kraje gorzysze więcej posiadają przysłów od krajów płaskich, narody bardziej zamknięte w sobie, posiadają ich więcej, niż ludzi wielomowne, mieszkańcy wsi więcej, niż mieszkańcy miast, kraje będące na niższym stopniu ukształtowania więcej niż kraje bardziej pouniętne na tej drodze. Przysłowia najczęściej spotykają się w ustach ludu, dla którego są one tem czem zasady dla filozofa, aksjomata dla uczonego, maksymy praktyczne dla człowieka swiatego. Zbiór p. Hislop, jest najzupełniejszy jaki się dotąd ukazał, a chociaż niektóre objaśnienia są niewłaściwe, dzieło to zasługuje na uwagę, a szczególnie ludzi zajmujących się zbieraniem przysłów w innych krajach i u nas.

— Piszą z Berlina pod d. 26 Stycznia do *Constitutionela*: Znanym niemieckim poetą Michael Beer, (brat słynnego kompozytora Meyerbeera) zmarły przed dwudziestu laty, przeznaczył znaczną część swego majątku na cele dobroczynne. Ubolewał on bardzo, za życia jęszcze, nad smutnym położeniem swoich współwyznawców w Niemczech, którzy osunięci będąc od wszelkich prerogatyw i praw politycznych, doznawali wiele trudności w kształceniu się, szczególnie w rzemiosłach i sztukach. Michael Beer, chcąc im w tym względzie przyjść w pomoc, wyznaczył umiarkowany fundusz, od którego procent miał być użyty na opłacenie kosztów podróży i pobytu w Rzymie, snyderca lub malarza wyznania mojżeszowego, wysłanego co trzy lata do tej stolicy sztuk pięknych. Rodzina zmarłego dowała teraz do tego funduszu, przeznaczającego wyłącznie dla Izraelitów, takąż samą sumę pieniężną, z której będą mogli korzystać wszyscy artyści, bez różnicy wyznania. Myśl tego szlachetnego czynu powzięta, została, zapewne jako dowód wdzięczności, w skutek ogłoszenia obecnej konstytucji, która przypuszcza Izraelitów do różnych praw i swobód w Niemczech.

— W Berlinie zawiązało się stowarzyszenie wzajemnego zabezpieczenia od strat, na jakie rolnicy bywają narażeni przez padanie bydła na skutek chorób, zarazy, lub innych wypadków. Stowarzyszenie to przyjęło nazwę: *Vieh-Versicherungs-Bank für Deutschland*, (Bank dla zabezpieczenia bydła w Niemczech). Fundusz tego banku stanowić będą: składka stowarzyszonych, kapitały rezerwowe, jakie utworzone zostaną, oraz procenta od obu tych kategorii.

— Przełożone zostało z języka angielskiego na niemiecki dzieło Antoniego Richa: „Dykcjonarz ilustrowany starożytności rzymskiej z uwzględnieniem greckich” (*Allustrirter Wörterbuch der römischen Alterthümer mit steter Berücksichtigung der griechischen. Paris und Leipzig. Firmin Didot freres, fils et Comp.*

1862). Przekładu tego dokonał Dr. Karol Müller. Wiadomości o starożytnościach rzymskiej i greckiej, są tu zebrane troskliwie, w porządku alfabetycznym i z dołączeniem ilustracji podług wzorów autentycznych. Najbardziej szczegółowo traktowane są tu sprzęty domowego użytku, tudzież przedmioty do ubrania służące, i t. p. Autor daje wierny opis dzieł sztuki, które studował w zbiorach pompańskich i które wyjaśnia za pomocą rysunków. Dział architektury domowej jest mniej dokładny, a wiadomości co do świątyni i budynków publicznych, są nieodstateczne. Zrozumienie rzeczy ułatwiają liczne drzeworyty (przeszło 2000).

— Od czasu zerwania liny łączącej Europę z Ameryką, która tylko kilka dni działała, nie przestano starać się ciągle o przyspieszenie zamiany wiadomości pomiędzy obydwoiema częściami świata. Obecnie wiadomości z Ameryki, datowane są z Halifaxu, z przylądka Race, z Queenstown lub Londondery.

Halifax jest stolicą Nowej Szkocji i dwa razy na miesiąc parowce towarzystwa Cunard, przystawają w tym porcie, w trzydziści godzin po odjeździe z Bostonu. Przylądek Race, leży na południowo-wschodnim, najbliższym Europy, krańcu wyspy New-foundland. Przylądek ten bezpośrednio jest polączony z Nowym Jorkiem za pomocą podmorskiej liny telegraficznej, 1350 wiorst długiej i liny telegraficznej na lądzie przebiegającej 1500 wiorst. Stowarzyszenie dziennikarskie urządziło na przylądku Race agencje, która za pomocą łodzi lub małego parowca zbiera blaszane puszki, jakie parowce przejeżdżające z Europy, wyrzucają w morze o ile można najbliższemu brzegu. W puszkach tych znajdują się treści wiadomości, które telegrafem natychmiast przesyłają się do Nowego Jorku. Puszki te są opatrzone chorągiewką białą, żeby można zdalei ich dostrzedz. Z powrotem zaś z Ameryki do Europy, puszki te są wrzucone nie w morze, lecz z łodzi na pokład przejeżdżających parowców. Jednakże zdarza się, iż kiedy morze jest burzliwe, puzdzi się nie mogą być schwytane, lub też łodzie nie mogą się zbliżyć do przejeżdżającego parostatku, który zatrzymywać się długo nie może.

Parostatki towarzystwa Curand, przystają do Queenstown, miasta leżącego na południu Irlandji, na dwadzieścia cztery godzin przed przybyciem do Liwerpolu. Parostatki zaś stowarzyszenia Kanadyjskiego, przylądają do Londondery na północy Irlandji.

— Królestwo Saksjie podało przed kilku dniami wniosek na sejmie związku, względem ustanowienia kompetentnej komisji związkowej do ułożenia ogólnego prawa niemieckiego o własności literackiej, zalecając przytem za podstawę tej pracy projekt prawa o przedruku, jaki ułożony został przez komitet stowarzyszenia giełdowego księgarzy niemieckich (Börsenverein der deutschen Buchhändler) w Lipsku. Opinje znawców i uczonej, na których się wymieniony projekt opiera, zostały osobno w jednym tomie wydrukowane. Autorami tych opinii, dokładnie i szeroko kwestję tę w wszystkich jej częściach wyczerpujących, są profesorowie: Dr. Jolly i Dr. Eisenlohr z Heidelbergu, Dr. Oskar Wächter ze Stuttgartu i Dr. Volkmann w Lipsku.

JURISPRUDENCJA.

Kilka uwag nad artykułem 291 Kodeksu Cywilnego Polskiego (o uprawianiu dzieci naturalnych przez następne małżeństwo).

(Dokończenie).

Demolombe (T. V, N. 364) podaje do rozwiazania następujący przypadek, który tu, z małą zmianą zastosowaną do naszego prawa, wypisuje, celem przedstawienia wszystkich wątpliwości, jakie art. 291 może nastreżać, pod względem dowodu pochodzenia dzieci naturalnych, do uprawiania zdolnych:

Paweł uznał dziecko w akcie urodzenia, lub w innym akcie urzędowym, przed zawarciem małżeństwa; w akcie tym zawarł nawet Zofję, jako matkę tegoż dziecka. Zofja nie uznała go w żadnym akcie urzędowym; lecz przed zawarciem małżeństwa, pisma prywatne od niej pochodzące, obejmują jej oświadczenie, że jest jego matką, a starania czynione przez nią około dziecięcia, nadały temuż rzeczywiście posiadanie stanu.

W tym stanie stosunków Paweł i Zofja zawierają małżeństwo; lecz wkrótce potem oboje lub jedno z nich umiera; przypuścmy, że to nieszczęście spotkało Zofję, i że w skutek tej śmierci, dziecko nie mogło nabyć posiadania stanu dziecka prawnego, bądź ze strony ojca lub matki, bądź ich obojga.

Czy dziecko będzie uprawnione? Nie, odpowiadają prawie wszyscy autorowie francuzcy, zgodnie z ustaloną jursprudencją; foralną; gdyż dziecko nie było uznane przez obojga rodziców, ani przed, ani w chwili zawarcia małżeństwa, tak jak tego wymaga art. 331 w związku z art. 334 i 336 K. O.

Nie, odpowiada również nasz art. 291; gdyż dziecko nie było uznane przez obojga rodziców, ani przed, ani w sumnym akcie małżeństwa, tak jak tego wymaga tenże artykuł w związku z art. 298 i 300; ani też dziecko nie ma za sobą posiadania stanu dziecka prawnego ze strony obojga rodziców, tak jak tego wymaga konocoowy ustęp naszego artykułu w związku z art. 281 t. p.

Tak, odpowiada Demolombe (loc. cit.), a za nim Valette (sur Proudhon) i Merville; gdyż dziecko było uznane przez oboje przed zawarciem małżeństwa i ma posiadanie stanu dziecka naturalnego ze strony matki, które ničem więcej nie jest jak ciągłym uznaniem, stanowiącym zupełny dowód pochodzenia. Widzimy, że cały spór redukuje się do tego pytania: czy posiadanie stanu może służyć za dowód pochodzenia dziecka naturalnego? Kwestja ta rozdziela jursprudencję i prawników francuzkich na trzy dotychczas walczące z sobą obozy:

1° Pierwszy odrzuca bezwarunkowo we wszystkich przypadkach posiadanie stanu, jako dowód pochodzenia naturalnego, tak ze strony ojca, jak matki, i dopuszcza jedynie uznania wyraźne i urzędowe, albo wyroki sądowe w przypadkach i pod warunkami spe-

cialnie oznaczonemi w oddziale, którego napis o uznaniu dzieci naturalnych. (Art. 334 do 342; nasz 298 do 307). (Toullier, Zachariae; Marcadé; Loiseau; Coulou).

2° Drugi czyni różnicę: uważa posiadanie stanu za dostateczny dowód macierzyństwa, lecz, przeciwnie nie dopuszcza go jako dowód ojcostwa. Zdanie to polega na tem: że poszukiwanie macierzyństwa jest dozwolone, a przeciwnie poszukiwanie ojcostwa zabronione (Art. 340—341; nasz 305, 306) (Delvincourt; Proudhon; Duranton; Richefort; Ducauroy; Bonnier; Allemant).

3° Wreszcie trzecie zdanie dopuszcza bez różnicy posiadanie stanu, jako dowód zupełny pochodzenia naturalnego, nie tylko względem matki, ale nawet względem ojca.

To ostatnie zdanie pierwszy objawił Demolombe i przyznać należy, wraz z Valette'm, że go broni z wielką siłą talentu i rozumowania (T. V, N. 480 i nast.).

Pomimo tego, zdaje się, iż odpowiedź wprost przeciwną usprawiedliwiają dostatecznie tekst i motywa prawa; a jak trafnie uważa Marcadé, zgodziliby się na nią wszyscy, gdyby rozbierno kwestję ze stanowiska prawa obowiązującego, nie zaś legistycznego.

A że kwestja ta jednostajnie jest u nas rozstrzyganą w ten sposób, jak nauczają zwolennicy pierwszego z powyższych zdań, i nie wywołuje, o ile mi wiadomo, żadnej pod tym względem wątpliwości, nie widzę więc powodu, ani zakres tego pisma nie pozwala rozszerzać się nad nią. Zwrócić tylko uwagę, że prawo nasze przyjmując posiadanie stanu (zupełne lub cząstkowe) jedynie jako początkowy dowód, na zasadzie którego może być dopuszczone badanie świadków, celem udowodnienia macierzyństwa naturalnego. Pod tym więc względem prawo nasze różni się od przepisów kodeksu francuzkiego, który w tym razie wymaga zawsze początkowego dowodu na piśmie, chociażby z nim łączyło się posiadanie stanu zupełne (porów. art. 306 n. p. z art. 341 K. Fr.). Wszelkie zaś inne powidła i zasady, o ile dotyczą dowodów pochodzenia dzieci naturalnych, żadnej nie uległy zmianie, zatem i interpretacja różnić się nie powinna.

Jedyna kwestja zachodzić tylko może z powodu art. 721 Kod. Kar. Gł. i Popr.

Jak ten artykuł pogodzić z art. 305 i 306 K. C. P.?

Czy wyrok skazujący ojca na płacenie alimentów dla dziecka, w pożyciu nieprawym zrodzonego, można uważać za dowód i jaki pochodzenia naturalnego?

Mniemam, że odpowiedź zaprzeczająca jest niewątpliwa.

Sledstwo na drodze karnej nie miało i nie mogło mieć na celu poszukiwania stanu dziecka naturalnego, poszukiwania ojcostwa i macierzyństwa,—miało ono jedynie na celu wykrycie pożytku nieprawego, a jakkolwiek w toku sprawy okazało się, że w pożyciu tem zrodzone zostały dzieci, to jednak pochodzenie ich, jak nie było celem poszukiwania sądownych, tak też nie zostało prawnie uznanem. (argum. z art. 286, 298, 305 i 306).

Położenie tego rodzaju dzieci, jeżeli nie były uznane prawnie, można pod tym względem, porównać z położeniem dzieci w kazirodztwie lub cudzołóstwie zrodzonych, których pochodzenie siłą samych faktów na jaw wykrzytem zostało. Prawo przynajmniej im tylko alimentu. (Art. 762 K. Fr.)

J. Wyczechowski.

GOSPODARSTWO, PRZEMYSŁ I HANDEL.

Sprawozdanie z miesiąca Stycznia z obrotu handlowego okowity w mieście Warszawie.

W Styczniu r. b. dni targowych na okowitę na dziedzinie Urzędu Konsumcyjnego było dwadzieścia pięć.

W tym czasie dostarczyły okowity następujące powiaty:

	wiad.	kruz.	czar.
1. Powiat Warszawski	7,693	5	2 1/2
2. „ Rawski	3,872	5	3 1/2
3. „ Łowicki	1,991	5	5 1/2
4. „ Piotrkowski	6,352	9	9 1/2
5. „ Gostyński	279	0	2 1/2
6. „ Kaliski	363	8	5 1/2
7. „ Stanisławowski	901	2	9 1/2
8. „ Siedlecki	150	5	0 1/2
9. „ Białski	24	9	6 1/2
10. „ Płocki	730	4	6 1/2
11. „ Pultaski	3,530	7	1 1/2
12. „ Ostrołęcki	946	3	4 1/2
13. „ Mławski	725	9	9 1/2

Wogóle sprowadzono wia. 27,563, kr. 7, cz. 7 1/2

Ilość tę wyeksportowano w zupełności za opłatą podatku konsumcyjnego. Nadto wzięto ze Składu Rządowego pozostałe Remanentem z roku zeszłego. . . wiader 381, kr. 8, cz. 2 1/2

Sprzedano zatem w Styczniu okowity wogóle wia. 27,945, k. 5, cz. 9 1/2

W pierwszych dwóch tygodniach miesiąca Stycznia r. b. targi na okowitę w Urzędzie Konsumcyjnym okazywały zbyt mało ruchu. Dowozy nie dochodziły nawet tysiąca wiader dziennie—dostawiono tylko małe partje i to z bliskich okolic m. Warszawy; za to od połowy miesiąca targi zasilane znacznijszym napływem okowity, obudziły życie handlowe przedsiębiorców, którzy przewidując, że dostawy z powodu złych dróg i zaspów śniegowych zmniejszyć się będą musiały, chętniej byli do kupna, jak to zwykle w tych czasach spostrzegac się daje. Cena okowity z początku roku notowana 47 1/2 kop. za garniec, podniosła się w dniach kilku do kop. 51, od połowy miesiąca znowu stopniowo zniżać się zaczęła do pierwotnej cyfry,—podaliśmy ją ostatnio kop. 49, w której to mierze rokuje nadzieję utrzymać się nadal, a może i podnieść jęszcze, jeżeli drogi nie przedko się popępszą. Miesiąc Styczeń r. b. przedstawia nam różnicę dowozu o wia. 4,229 kruz. 7 czarek 1/2 mniej, jak w roku zeszłym w tym czasie; ubytek ten przypisać można okolicznościom nie bardzo sprzyjającym dla ogólnego handlu, widokom mojemu producentów, którzy podwyższenia się ceny oczekują, w części utrudnionym dowozom, zresztą nie tak zna-

cznej różnicy cen targowych w Warszawie, od cen praktykowanych na prowincji. Według ksiąg Kasowych Urzędu Konsumcyjnego, wyprodukowano piwa różnych gatunków, jak następuje:

	w roku 1860:	w roku 1861:
Porteru wiad.	10,660	6,529 1/2
Piwa Bawarskiego mocnego	9,098	8,192
Piwa Bawarskiego zwyczajn.	278,166 1/2	274,732 1/2
Piwa Marcowego zwyczajnego	808,744 1/2	642,986 1/2
Piwa Szałcheckiego v. pojedyn.	27,063	22,612 1/2
Ogółem wiader	1,133,732	955,053

Wyprodukowano zatem w roku 1861 mniej jak w r. 1860 różnych gatunków piwa wia. 178,679. — Warszawa, d. 3 Lutego 1862 r. — Ludwik de Grubenthal, Rewizor Starszy Przemiarów.

TEATRA W WARSZAWIE.

Wielki Teatr. — Abonament N. 3. — Dzień we czwartek, dnia 6 Lutego, opera Flotowa w 4ch aktach, *Maria*, odśpiewana przez pp. *Gruszczyską, Quattrinową, Kozieradzką, Dobrskiego, Ziolkowskiego i Pawlewskiego*.

Cena miejsc.

nr	nr	nr	nr
Loża I-go piętra... 4 50 10	Amfiteatr 2-go piętra... 75 2 1/2		
Loża parterowa... 4 50 10	Krzesło w 4 pier. rz. 1 20 2 1/2		
Loża II-go piętra... 2 25 10	„ „ „ „ „ 1 5 2 1/2		
Loża Górnego... 2 25 10	„ „ w nast. i boczn. „ 90 2 1/2		
Amfiteatr I-go piętra	Galerja, miej. num. „ 62 1/2		
w 6ciu pier. rz. 1 5 2 1/2	Galerja, miej. niem. „ 45		
w następnych „ 90 2 1/2	Paradyż „ „ 22 1/2		

Zacznie się o godzinie 7.

— W dniu wczorajszym, na targach odbywających się w urzędzie konsumcyjnym miasta Warszawy, placono za wiadro okowity próby 10-jej od rsr. 1 kop. 47 do rsr. 1 kop. 50, za garniec od kop. 48 do 49.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

z dnia 5 lutego.

Monety.	żądano	placono
	rsr. kop.	rsr. kop.
Pół-Imperjał Rossyjski.	—	5 80
Dukaty Holenderskie nowe wazne.	—	—
Papiery.		
Oblig. Skar. za 100 rs. (oprócz kuponu)	92 11	91 61
Bilety Skarbu Królestwa Polskiego.	—	—
Listy Zast. III-go Okręsu serya I i 2 (oprócz kuponu) za 15 rs.	15 43	15 11
Akcy Głównego Towarzystwa Rossyjskiego drog. żelaznych.	—	—
Oblig. wspólki Żelaznej Parowej w Królestwie Pols. po rsr. 750.	—	—
Akcy Drog. Żelaznej Warszawsko-Bydgoskiej po rsr. 100.	—	81 67
Akcy Drog. Żel. Warsz.-Wied.	—	—
Woski.		
Berlin 100 Tal.	2 M. 106 65	—
„ 100 Tal. k. t.	—	—
Gdańsk 100 Tal. 2 M.	—	—
„ 100 Tal. k. t.	—	—
Hamburg 300 Hmk. 2 M.	161 10	—
Londyn 1 Ft. St. 3 M.	7 19	—
Moskwa 100 Rs. 1 M.	99	—
Petersburg 100 Rs. 1 M.	99 33	—
„ 100 Rs. k. t.	—	

OBWIESZCZENIA SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

OBWIESZCZENIA SPADKOWE

(N. D. 687) Rejent Kancelarii Ziemiańskiej Gubernii Warszawskiej w Kaliszu

Zawiadomiam, iż po 1. Sylwestrze Tomasz Gawliowski i 2. Józefie-Eufrozynie Gawliowskiej jako współwłaścicieli sumy rs. 4000 pod Nr. 5, rs. 683 kop. 40 pod Nr. 6; rs. 4500 pod Nr. 7; rs. 225 pod Nr. 10; rs. 150 pod Nr. 14; rs. 282 kop. 84 pod Nr. 15; rs. 1769 pod Nr. 23; wszystkie w dobrach Wójcickich Wielkiej Małej z Okręgu Wartyńskiego w dziale IV, wykazu z procentem i kosztami hipotekowanych, tudzież jako współwierzycieli tak sumy rs. 562, subintabulowanej na kapitał wyżej wyszczególniony, jako i prawa zastawu ról i gruntów, w dziale III, wykazy tychże dóbr pod Nr. 3 to jacego; 3. po Stefanii z Żeromskich Truskowskiej, jako współwłaścicieli dóbr Wiktoria w Okręgu Wieluńskim położonych, oraz współwłaścicieli kapitałów rs. 1215 pod Nr. 9a, rs. 1000 pod Nr. 11, rs. 875 pod Nr. 12 i ostrzeżenia o sumę rub. 851 pod Nr. 13 wszystkich w dziale IV, wykazu hipotecznego tychże dóbr Wiktoria z procentem i kosztami lokowanych; 4. po Augustynie Bernhard, współwłaścicieli posesji w mieście Kaliszu pod liczbą 63 stojącej i 5. po Walerji z Okołowiczów Reguńskiej, wierzycielce sumy rs. 8400 z procentem, lokowanej w dziale IV, wykazu hipotecznego na dobrach Bechiche i Prusinowicki pod Nr. 16 i na dobrach Gorzew pod Nr. 4, obu z Okręgu Szadkowskiego toczy się postępowanie spadkowe, oraz że w miejsce terminu, oznaczonego do regulacji tychże spadków w poprzednich obwieszczeniach, z powodu spóźnionego wydrukowania tychże obwieszczeń, oznaczam nowy termin do tychże regulacji na dzień 10 (10) Sierpnia 1862 r. w Kancelarii podpisanego Rejenta.

Kalisz d. d. 18 (30) Stycznia 1862 r.

(1) Edward Milewski.

(N. D. 680) Rejent Kancelarii Ziemiańskiej Gubernii Radomskiej w Radomiu.

Po nastąpieniu śmierci: 1. Benedykta Kołakowskiego współwłaścicieli dóbr Samowidza lit. A. z Okręgu Kozienickiego; 2. Franciszka Zakrzewskiego Kucińskiego właścicieli dóbr Bukowna i Malęczyzna z Okręgu Radomskiego; 3. Józefa Złotkiewicza Relewskiego wierzycielki sumy rs. 7500 i połowy sumy rs. 876 w wykazie hipotecznym dóbr Leszczkowa z Okręgu Sandomierskiego; 4. Marii z Cedrowskich Potkowskiej wierzycielki sumy rs. 30000 ubezpieczonej na dobrach Potrowo z Okręgu Radomskiego; 5. Leopolda Kłodnickiego wierzycielki sumy rs. 5000 w wykazie hipotecznym dóbr Kaszowa z Okręgu Radomskiego; 6. 750 kapitału z procentem i rs. 10 kosztów procentu w wykazie hipotecznym nieruchomości w Radomiu N. h. pp. 110 oznaczonej; 7. Józefa Deskur wierzycielki reszty sumy rs. 170 pożyczki Towarzystwa Kredytowego Ziemiańskiego na dobra Dąbrowka Zabłotnia z Okręgu Radomskiego do depozytu Towarzystwa spłaconej; 7. Karola Różana posiadacza prawa wieczystej dzierżawy 7 1/2 morg gruntów w wykazie hipotecznym dóbr Dęby z Okręgu Radomskiego w dziale III, pod Nr. 2 lit. p. wpisanej; 8. Ewy z Łojczewskich Pankowej współwłaścicieli nieruchomości w Radomiu Nr. h. pp. 88 oznaczonej; 9. Juliusza Brzezińskiego wierzycielki sumy rs. 210, rs. 109 kop. 43, oraz uprzywilejowanych procentów w ilości rs. 14 kop. 44, i rs. 11 kop. 92 1/2 pożyczki Towarzystwa Kredytowego Ziemiańskiego na dobra Jastrzębska wole z Okręgu Staszowskiego udzielonej, w depozytu Towarzystwa spłaconej; otwarte zostały postępowanie spadkowe, do uregulowania których to spadków termin prekluzyjny na dzień 28 Lipca (9 Sierpnia) 1862 r. oznacza się. W tym wiec terminie strony interesowane w Kancelarii podpisanego Rejenta stawić się zechcą.

Radom dnia 17 (29) Stycznia 1862 r.

Michał Przychodźki.

(N. D. 688) Rejent Kancelarii Ziemiańskiej Gubernii Lubelskiej w Lublinie.

Podaje do wiadomości, iż z powodu nastąpienia śmierci: 1. Antoniego Kosińskiego właścicieli dóbr Krasne w Okręgu Chełmskim Powiecie Krasnostawskim Gubernii Lubelskiej położonych; 2. Frejdy z Abramowiczów Karpenko właścicieli nieruchomości w mieście Lublinie numerem Policjnym 426 a hipotecznym 282 oznaczonej; wytworzone zostało postępowanie spadkowe, a termin do regulacji przed podpisaniem Rejenta pod prekluzją na dzień 23 Lipca (4 Sierpnia) 1862 r. wyznaczony został.

Lublin dnia 13 (25) Stycznia 1862 r.

Edward Brodowski.

(N. D. 689) Rejent Kancelarii Ziemiańskiej Gubernii Lubelskiej w Lublinie.

Do uregulowania spadków po d. p. 1. Julii z Wiedeńskich Kaczkowskiej, wierzycielce sumy złp. 49,166 gr. 20, albo rs. 7375 i złp. 12,000, albo rs. 1800 ubezpieczonej, na dobrach Bzowu A. w Okręgu Krasnostawskim; 2. d. p. Hippolite Janiszewskiej, właścicieli dóbr Chodowice i lit. A. w Okręgu Tomaszowskim położonych; 3. d. p. Paulinie z Zdanowiczów Janiszewskiej, właścicieli dóbr Chodowice B. w tymże Okręgu leżących, termin na dzień 26 Lipca (7 Sierpnia) r. b., od godziny 10 rano, w Kancelarii mojej wyznaczony zostaje.

Lublin d. 15 (27) Stycznia 1862 r.

(1) Ignacy Rzeszotarski.

(N. D. 692) Pisarz Kancelarii Ziemiańskiej Gubernii Augustowskiej Wydziału I.

Po zejściu z tego świata: 1. w dniu 18 (30) Listopada 1861 r. Elżbiety Kisielnickiej, wierzycielki sumy rs. 8650 kop. 65 na dobrach Szczepczyń w Okręgu Biebrzańskim w dziale IV, pod Nr. 42; 2. w dniu 23 Grudnia (4 Stycznia) 1863/4 r. Barbary-Wiktoryi dwóch imion z Rakowskich zameknej Jozowej współwłaścicieli dóbr Rakowo Boginie w Okręgu Łomżyńskim i 3. w dniu 14 Czerwca 1861 r. Ignacego Maliszewskiego, w d. 10 Września 1848 r. Marjanny z Lemanów 10 słuha Maliszewskiej, a powtórnego Kozłowskiej i Katarzyny z Maliszewskich Boguskiej w dniu 26 Lutego 1860 r. właścicieli nieruchomości miejskiej Łomża Nr. hipotecznego 223 otwarte zostały spadki, zawiadamiając o tem wzywa osoby interesowane, aby do przepisania tytułu własności kapitału, dóbr i nieruchomości, w d. 19 (31) Lipca 1862 roku przed Pisarzem Kancelarii Ziemiańskiej w Łomży pod prekluzją praw w imię których stawiły.

Łomża d. 15 (28) Stycznia 1862 r.

(1) A. Grekowski.

(N. D. 691) Pisarz Sądu Pokoju Okręgu Ostrołęckiego.

Podaje do wiadomości stron interesowanych, że po zmarłych: 1. Wojciechu Zardbnie właścicieli części ziemskiej na wsi Zarembach Warchoła z przyległościami w Zarembach: Ciemnych, Leśnych Świętchach, Górach, Bolendach, Porębie, Przezdziuku Dworackich, Łopatach, Ołdakach, Poloni i Grodzisk; 2. Andrzeju Augustowskim właścicieli w mieście Ostrołęce domu Nr. 99 oraz gruntów i łąk; 3. Franciszku i Marjannie z Grabowskich Bojanowskich właścicieli w mieście Ostrołęce domów Nr. 70, 48, 51 tudzież ogrodów i gruntów; 4. Antonie Tyszczyńskim właścicieli części na wsi Wysoce Barosy lit. B.; 5. Ewie Bakowskiej współwłaścicieli w mieście Ostrołęce domu Nr. 141; 6. Ignacy Czapewskim właścicieli w mieście Ostrołęce ogrodu za klasztorem; otworzył się

spadek regulacja którego nastąpi dnia 30 Lipca (11 Sierpnia) ad 10 i 30; dnia zaś 31 Lipca (12 Sierpnia) b. r. ad 40 50 60 o godzinie 9-jej rano.

Ostrołęka dnia 2 (14) Stycznia 1862 r.

Stępczyński.

(N. D. 670) Pisarz Sądu Pokoju Okręgu Kowalskiego.

Po zmarłym dnia 16 Maja 1860 r. Pinkusie Izbińskim właścicieli nieruchomości miejskiej w Izbiicy Okręgu Kowalskim Gubernii Warszawskiej pod Nr. 56 położonej toczy się postępowanie spadkowe, do ukonieczania którego wyznacza się termin na dzień 3 (15) Maja 1862 r. w którym to terminie interesaci z prawami swymi przed podpisaniem pod prekluzją stawić się winni.

Kowal d. 19 (31) Października 1861 r.

Jezierski.

(N. D. 690) Z mocy upoważnienia przez wyrok Trybunału Cywilnego Lubelskiego z dnia 5 (17) Stycznia 1862 r. podpisany Patron tegoż Trybunału wzywa strony interesowane, ażeby do dnia 18 (30) Sierpnia r. b. zgłosiły się w Kancelarii Pisarza Trybunału Cywilnego Lubelskiego do praw swymi do spadku po Tadeuszu Korytku z prawami przed śmiercią jego w dniu 25 Czerwca 1844 r. nastąpienia otwartego, a składającego się z sumy złp. 740 gr. 15, z większej sumy złp. 5,000 resztującej, na nieruchomości w Lublinie Nr. 24 w dziale IV, wykazu hipotecznego pod Nr. 2 ubezpieczonej. Wrazie niezgłoszenia się w terminie bliższych sukcesorów pozostała wdowa Marjanna Korytkowska domagać się będzie wprowadzenia jej w posiadanie rzeczonych spadku.

Lublin d. 18 (30) Stycznia 1862 r.

Stanisław Illustrowski.

(1) Edward Milewski.

(N. D. 680) Rejent Kancelarii Ziemiańskiej Gubernii Radomskiej w Radomiu.

Podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 8 (20) Lutego 1862 r. o godzinie 12-tej w południe odbywać się będzie w Banku Polskiego licytacja in minus przez opieczowane deklaracje, na dostarczenie drzewa opalowego noszonego do fabryki papieru w Jeziornie sążni kubicznych 2000 miary stop 216, w której to ilości można dostarczyć i drzewo dębowe lecz nie więcej niż sążni 700 drzewo to powinno być w lesie płai rżnięte i łupane na szczypty za starodrzewia zdrowego niemurzywego i z młodzieży, w rozmiarach na długość stop 3 grubości w promieniu najmniej cali 5 (mierz polskiej). Cena do licytacji ustanawia się za jeden sążń z dostawą do fabryki w Jeziornie drzewa sosnowego, rubli srebrem sześć, dębowego po rubli srebrem siedem kopiejek pięćdziesiąt. Vadium do licytacji ustanawia się rubli srebrem pięćset, kaucja zaś w wysokości rubli sreb. trzy tysiące.

Blizsze warunki dotyczące tej dostawy przejdzie można w biurze Naczelnika Kancelarii Banku Polskiego, oraz w biurze Zarządzającego Zakładem Papieru w Jeziornie, każdodziennie wykazując dni świątecznych.

Mający chęć podjęcia się tej dostawy, winni złożyć deklarację opieczowaną adresowaną „do wspanych rąk Prezesa Banku Polskiego, deklaracja na dostawę drzewa dla Zakładu Papieru w Jeziornie“ napisaną podług wzoru niżej zamieszczonego bez przekreśleń i skrobów, przy której dołączyć należy kwit kasowy Banku, na złożenie deklaracji to jest do dnia 8 (20) Lutego 1862 r. od godziny 12-jej w południe, złożone zaś po tym czasie lub nie podług wzoru napisane, wcale przyjęte nie będą.

Warszawa dnia 16 (28) Stycznia 1862 r.

Za Prezesa Vice-Prezesa,

Rzecyzwisty Radca Stanu, S. Szemioth.

Naczelnik Kancelarii, Kupiszewski. (1)

Wzór do deklaracji.

Wakulek ogłoszenia Banku z d. 16 (28) Stycznia 1862 r. składam niniejszą deklaracją, że podejmuję się dostarczenia drzewa opalowego dla Zakładu Papieru w Jeziornie w ciągu lat 1862/3, w ilości ogólnej dwa tysiące sążni kubicznych, miary 216 stop po cenie: sosnowe rs. 0.06 dębowe rs. 0.08 (zamieszczę ceny literami); za jedno sążń deklaruję się do dostawy na placie Zakładu, podług warunków licytacyjnych, które są mi znane. Kwit kasowy Banku na złożone vadium rs. 1,500 dołączam, (wypisać datę nazwiska i miejsce zamieszkania.)

Warszawa dnia 16 (28) Stycznia 1862 r.

Za Prezesa Vice-Prezesa,

Rzecyzwisty Radca Stanu, S. Szemioth.

Naczelnik Kancelarii, Kupiszewski. (1)

Wzór do deklaracji.

Wakulek ogłoszenia Banku z d. 16 (28) Stycznia 1862 r. składam niniejszą deklaracją, że podejmuję się dostarczenia drzewa opalowego dla Zakładu Papieru w Jeziornie w ciągu lat 1862/3, w ilości ogólnej dwa tysiące sążni kubicznych, miary 216 stop po cenie: sosnowe rs. 0.06 dębowe rs. 0.08 (zamieszczę ceny literami); za jedno sążń deklaruję się do dostawy na placie Zakładu, podług warunków licytacyjnych, które są mi znane. Kwit kasowy Banku na złożone vadium rs. 1,500 dołączam, (wypisać datę nazwiska i miejsce zamieszkania.)

Warszawa dnia 16 (28) Stycznia 1862 r.

Za Prezesa Vice-Prezesa,

Rzecyzwisty Radca Stanu, S. Szemioth.

Naczelnik Kancelarii, Kupiszewski. (1)

Wzór do deklaracji.

Wakulek ogłoszenia Banku z d. 16 (28) Stycznia 1862 r. składam niniejszą deklaracją, że podejmuję się dostarczenia drzewa opalowego dla Zakładu Papieru w Jeziornie w ciągu lat 1862/3, w ilości ogólnej dwa tysiące sążni kubicznych, miary 216 stop po cenie: sosnowe rs. 0.06 dębowe rs. 0.08 (zamieszczę ceny literami); za jedno sążń deklaruję się do dostawy na placie Zakładu, podług warunków licytacyjnych, które są mi znane. Kwit kasowy Banku na złożone vadium rs. 1,500 dołączam, (wypisać datę nazwiska i miejsce zamieszkania.)

Warszawa dnia 16 (28) Stycznia 1862 r.

Za Prezesa Vice-Prezesa,

Rzecyzwisty Radca Stanu, S. Szemioth.

Naczelnik Kancelarii, Kupiszewski. (1)

Wzór do deklaracji.

Wakulek ogłoszenia Banku z d. 16 (28) Stycznia 1862 r. składam niniejszą deklaracją, że podejmuję się dostarczenia drzewa opalowego dla Zakładu Papieru w Jeziornie w ciągu lat 1862/3, w ilości ogólnej dwa tysiące sążni kubicznych, miary 216 stop po cenie: sosnowe rs. 0.06 dębowe rs. 0.08 (zamieszczę ceny literami); za jedno sążń deklaruję się do dostawy na placie Zakładu, podług warunków licytacyjnych, które są mi znane. Kwit kasowy Banku na złożone vadium rs. 1,500 dołączam, (wypisać datę nazwiska i miejsce zamieszkania.)

Warszawa dnia 16 (28) Stycznia 1862 r.

Za Prezesa Vice-Prezesa,

Rzecyzwisty Radca Stanu, S. Szemioth.

Naczelnik Kancelarii, Kupiszewski. (1)

Wzór do deklaracji.

Wakulek ogłoszenia Banku z d. 16 (28) Stycznia 1862 r. składam niniejszą deklaracją, że podejmuję się dostarczenia drzewa opalowego dla Zakładu Papieru w Jeziornie w ciągu lat 1862/3, w ilości ogólnej dwa tysiące sążni kubicznych, miary 216 stop po cenie: sosnowe rs. 0.06 dębowe rs. 0.08 (zamieszczę ceny literami); za jedno sążń deklaruję się do dostawy na placie Zakładu, podług warunków licytacyjnych, które są mi znane. Kwit kasowy Banku na złożone vadium rs. 1,500 dołączam, (wypisać datę nazwiska i miejsce zamieszkania.)

Warszawa dnia 16 (28) Stycznia 1862 r.

Za Prezesa Vice-Prezesa,

Rzecyzwisty Radca Stanu, S. Szemioth.

Naczelnik Kancelarii, Kupiszewski. (1)

Wzór do deklaracji.

Wakulek ogłoszenia Banku z d. 16 (28) Stycznia 1862 r. składam niniejszą deklaracją, że podejmuję się dostarczenia drzewa opalowego dla Zakładu Papieru w Jeziornie w ciągu lat 1862/3, w ilości ogólnej dwa tysiące sążni kubicznych, miary 216 stop po cenie: sosnowe rs. 0.06 dębowe rs. 0.08 (zamieszczę ceny literami); za jedno sążń deklaruję się do dostawy na placie Zakładu, podług warunków licytacyjnych, które są mi znane. Kwit kasowy Banku na złożone vadium rs. 1,500 dołączam, (wypisać datę nazwiska i miejsce zamieszkania.)

Warszawa dnia 16 (28) Stycznia 1862 r.

Za Prezesa Vice-Prezesa,

Rzecyzwisty Radca Stanu, S. Szemioth.

Naczelnik Kancelarii, Kupiszewski. (1)

Wzór do deklaracji.

Wakulek ogłoszenia Banku z d. 16 (28) Stycznia 1862 r. składam niniejszą deklaracją, że podejmuję się dostarczenia drzewa opalowego dla Zakładu Papieru w Jeziornie w ciągu lat 1862/3, w ilości ogólnej dwa tysiące sążni kubicznych, miary 216 stop po cenie: sosnowe rs. 0.06 dębowe rs. 0.08 (zamieszczę ceny literami); za jedno sążń deklaruję się do dostawy na placie Zakładu, podług warunków licytacyjnych, które są mi znane. Kwit kasowy Banku na złożone vadium rs. 1,500 dołączam, (wypisać datę nazwiska i miejsce zamieszkania.)

Warszawa dnia 16 (28) Stycznia 1862 r.

Za Prezesa Vice-Prezesa,

Rzecyzwisty Radca Stanu, S. Szemioth.

wiecie Sejmickim położonego, przez niewykonanie warunków umowy z nim na lata 1856/57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-00-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-7